

World Wide Web – hipermédia hálózati adatbázisrendszer

Az információs technológia fejlődése napjainkban talán épp a számítógép-hálózatok és távoli kommunikációs eljárások tekintetében a leggyorsabb, legszembetűnőbb. A még feltáratlan, de a legmerészebb elképzeléseket is bizonyosan felülmúló lehetőségek kiaknázásának egyik ígéretes eszköze az Internetet felhasználó World Wide Web hipermédia adatbázisrendszer.

WWW, azaz World Wide Web. E kifejezés egyre gyakrabban fordul elő világszerte, nemcsak számítástechnikai szakemberek körében vagy szaklapokban, hanem az élet bármely területén tevékenykedő számítógép-felhasználók között is. A WWW olyan globális hipermédia adatbázis, amely mérhetetlen mennyiségű információt tartalmaz minden elképzelhető témakörben, és ez bárki számára hozzáférhető, akinek a számítógépe a világméretű Internet-hálózathoz csatlakozik. Az adatbázis elosztott, azaz különböző részeit a világ csaknem 100 országában üzemelő több mint 6000 számítógép tartalmazza, a Tűzföldtől Izlandig, Kuvaittól Tasmaniáig.

Az Internetbe világszerte bekapcsolt számítógépek száma mára jóval meghaladja a 3 milliót, és a növekedés óriási ütemben folytatódik. Hozzávetőlegesen 20 millió ember számára ma már mindennapos, természetes munka- és segédeszközt jelent az Internet, az információszerzés és kommunikáció nemrég még elképzelhetetlen, új távlatait nyitva meg. A felhasználók egyre nagyobb hányadát teszik ki a nem számítástechnikailag képzett szakemberek. Természetes hát az igény olyan rendszerekre, alkalmazásokra, amelyek egyszerűen kezelhetők, gyorsan megtanulhatók, és laikusok számára is könnyen megérthetők, és amelyek lehetővé teszik az Internet által nyújtott lehetőségek mind teljesebb kihasználását.

A World Wide Web kielégíti ezeket a követelményeket, és minden bizonnyal ez népszerűségének egyik fő oka. A WWW integrálja a már korábban létrehozott hálózati információs rendszereket (ftp, Gopher, telnet-alapú rendszerek,archie, WAIS stb.), és kiegészíti azokat az új, hipermédia lehetőségekkel. Elég egyetlen eszközt – a WWW-t – megismerni, s mindazokhoz az információkhoz hozzáférhetünk, amelyek eléréséhez korábban hálózati programok tucatjaira volt szükség. Sok

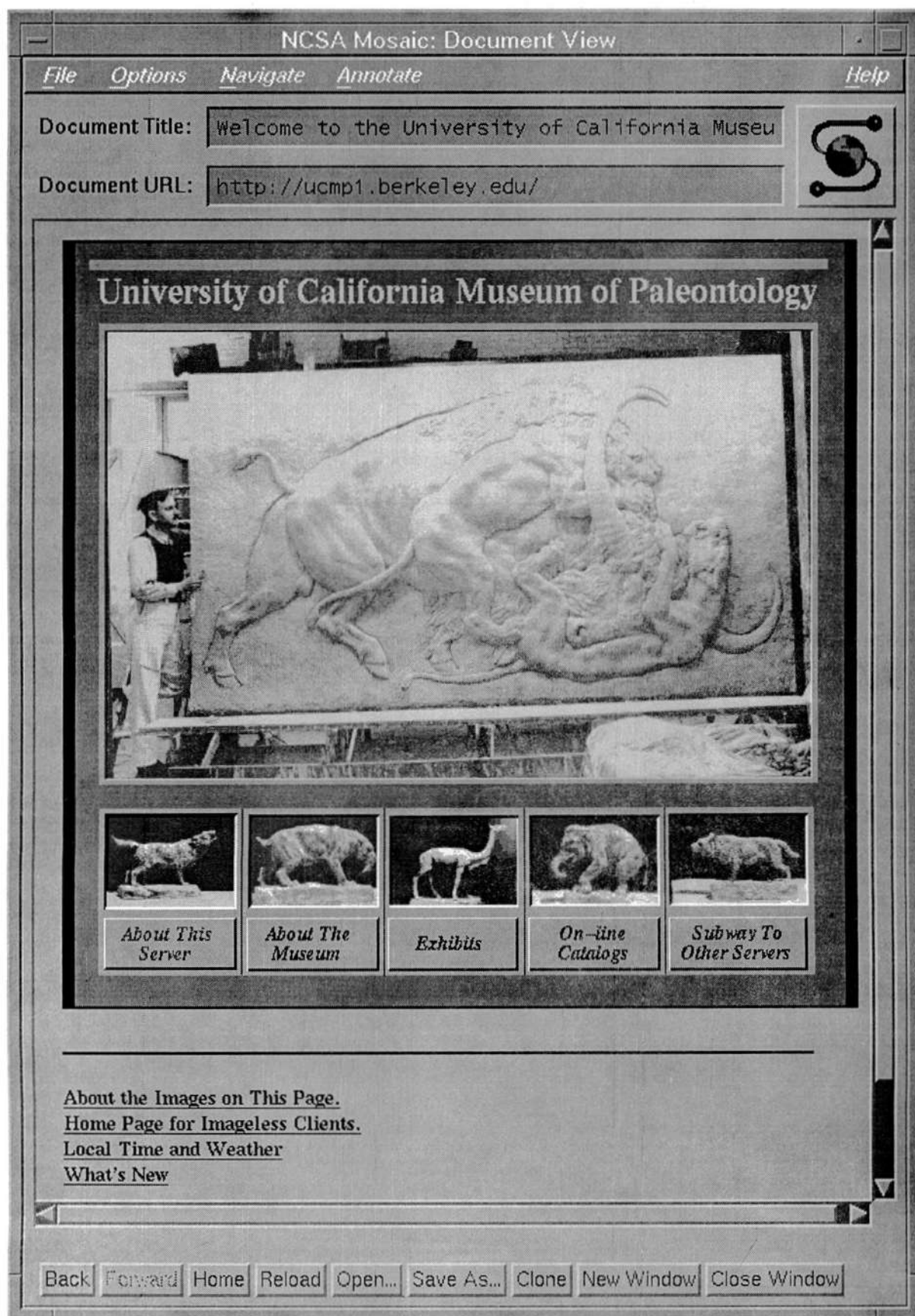
ember számára ma már a WWW jelenti az Internetet: azért váltak a hálózat felhasználóivá, hogy birtokukba vehessék ezt a csodálatos eszközt.

A WWW adatbázisok az információkat színes oldalak formájában tárolják, amelyek tartalmazhatnak szépen formázott szöveget, képeket, illusztrációkat, sőt mellékletként hozzáférhető hanganyagot vagy mozgóképet (video) szekvenciákat is. A WWW dokumentumok a világ bármely más részén tárolt újabb WWW dokumentumokra hivatkozhatnak (link), és így könnyű összekapcsolni a különféle forrásokból származó, azonos vonatkozású információkat. A képernyő előtt ülő felhasználónak nem is kell követnie, hogy éppen honnan kér le információt, az egyik pillanatban New Yorkból, a másikkban már Budapestről, Nápolyból, Pretoriából, Reykjavíkból vagy éppen Honoluluból.

A WWW egy sor interaktív szolgáltatást is biztosít, azaz a kapcsolat kétirányú: nemcsak az adatbázisokból érkezik információ a felhasználóhoz, hanem lehetőség van arra is, hogy a felhasználó közöljön adatot a rendszerrel. A WWW-n elérhető adatbázisok és szolgáltatások többsége ingyenes(!), csak az adatátvitelért kell fizetni, amely az Internet esetében nagyságrendekkel olcsóbb, mint a telefonon keresztül történő kommunikáció.

Néhány kiragadott példa az elérhető információk és szolgáltatások köréből:

- Egyetemek, kutatóintézetek és klinikák tudományos és egyéb jellegű publikációi, adatai.
- Kormányzati és önkormányzati adatbankok, dokumentumok, statisztikák.
- Online kiállítások és múzeumok, művészeti adatbázisok (1. ábra).
- Turisztikai információk, országok, városok, régiók bemutatása („virtual tourist”), közleke-

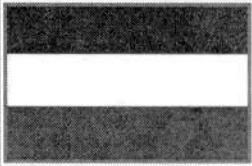
1. ábra A Kalforniai Egyetemi Paleontológiai Múzeum címlapja

NCSA Mosaic: Document View

File Options Navigate Annotate Help

Document Title: Hungarian Home Page

Document URL: <http://www.fsz.bme.hu/hungary/homepage.html>

HUNGARIAN HOME PAGE

This is the **Hungarian Home Page** of the World Wide Web. You can find here links to the **WWW/NIR** sites of the country and to documents related to Hungary. Click on [this](#) if you want to know the local time!

This map gives you an overview of WWW and Gopher servers in Hungary. If you click on a red or white square, the map will take you to the selected server. Many organizations have more than one WWW/Gopher server. In such a case you will be taken to the root server of that site. You can also choose from the lists below the map!

HUNGARY

■ WWW
 Gopher

For registering new servers, please send E-Mail to www@fsz.bme.hu!

Back Forward Home Reload Open... Save As... Clone New Window Close Window

2. ábra A World Wide Web magyar címlapja

dési információk, menetredek, esemény-naptárak.

- Cégeket bemutató dokumentumok, portfóliók és multimédia termékkatalógusok, sok esetben online rendelési, vásárlási lehetőséggel.
- Hírek, meteorológiai adatok, gazdasági információk.
- Naprakész tudósítások és információk nagy nemzetközi eseményekről (olimpia, labdarúgó vb stb.).
- Cégek által a vásárlóknak nyújtott online ügyféltámogatás (customer support).

A WWW rendszer mérete, forgalma, felhasználóinak száma hihetetlen sebességgel növekszik, és ma már nincs az életnek olyan területe, amellyel kapcsolatos aktuális információt ne találunk az adatbázisokban. A rendszerbe egymás után kapcsolódnak be a nagy multinacionális cégek és nemzetközi intézmények éppúgy, mint a kis helyi szervezetek, iskolák, vagy éppen magánemberek.

Jóllehet a WWW európai találmány (1990-re dolgozta ki egy angol mérnök a genfi CERN kutató-intézetben), de az amerikai TCP/IP-Internet technológiára épül, s az amerikai kormány az információs társadalom eléréséért kitűzött „Information Superhighway” programjának egyik alappillére lett. Mindazonáltal a világ sok egyéb országában is felismerték a WWW-ben rejlő nagyszerű lehetőségeket. 1993-ban – kihasználva azt, hogy az IIF program a magyar intézmények számára is megteremtette az Internet-kapcsolódás lehetőségét – nálunk is megjelentek az első WWW-felhasználók, sőt, a Budapesti Műszaki Egyetem Folyamatszabályozási Tanszékén felállították az első nemzetközileg is regisztrált magyar WWW adatbázis-szervert. Ez a szerver hordozza azóta is a WWW magyarországi kezdő oldalt (home page – 2. ábra), amelyen alapvető információk és hivatkozások találhatóak a további magyar, Interneten elérhető adatbázisokra. Nemcsak a magyarországi WWW-felhasználók, de a WWW adatbázisok száma is gyorsan növekszik. Ma már kb. 20 intézmény csaknem 30 számítógépe szolgáltat adatokat a világméretű WWW rendszer számára, így a magyar vonatkozású információk köre is egyre bővül. A magyar WWW szerverek között akad olyan is, amelyet könyvtár működtet (pl. a Debreceni Egyetemen), de ez nem véletlen; a könyvtárak mindig is az információk egyik legfontosabb forrását jelentik.

Nálunk eddig elsősorban a felsőoktatási akadémiai intézmények tevékenykedtek aktívan ezen a területen, hisz az Internet is számukra vált elő-

ször elérhetővé. Várható, hogy hamarosan magyar cégek, kereskedelmi és egyéb üzleti vállalkozások is megjelennek a WWW-felhasználók és információszolgáltatók bővülő körében, ahogy ez világszerte is tapasztalható.

A WWW – úgy tűnik – rendkívül fényes jövő előtt áll, és rövid időn belül meghatározó szerepet fog játszani a nemzetközi és nemzeti tudományos, üzleti és egyéb jellegű információcserében.

A WWW használatához három dolog szükséges:

- online Internet-kapcsolat,
- megfelelő hardver (számítógép),
- valamelyik WWW lekérdező szoftver (WWW browser).

Léteznek olyan lekérdező programok, amelyek egyszerű, alfanumerikus felületen nyújtanak csatlakozást a WWW adatbázisokhoz. Ilyen például a Lynx. Sajnos ez esetben a rendszer nagyszerű, multimédia lehetőségeit nem használhatjuk, számos információ azonban így is megszerezhető, és a használt számítógép teljesítményére vonatkozólag sincs különösebb követelmény. Ha viszont teljesen ki akarjuk használni a lehetőségeket, akkor nagy teljesítményű, igényes grafikus terminállal ellátott gépre van szükség. Legkényelmesebb egy korszerű UNIX munkaállomás használata, de PC MS-Windows környezethez vagy Macintosh gépekhez is elkészítették a megfelelő lekérdező programokat (NCSA Mosaic, Netscape stb.). A lekérdező programok és szükséges további kiegészítő szoftverek (hálózati kommunikációs szoftverek, megjelenítők) nagy része ingyenes, és az Interneten keresztül megszerezhető. Magyarországon érdemes a BME Folyamatszabályozási Tanszékének publikus archívumában keresni ezeket (<ftp.fsz.bme.hu>).

Ha mindent sikerült beszerezni és installálni, akkor indulhatunk a felfedezőútra. Bármely, az Interneten tárolt dokumentumra – így a WWW szerverek dokumentumaira is – annak speciális címével, az ún. URL-lel (Universal Resource Locator) hivatkozhatunk. Elég egyetlen jó kiindulási pontot megtalálni, s azután már a linkeket követve gyorsan navigálhatunk az információk özönében. Magyarországon kiindulási pontként a Hungarian Home Page-et ajánljuk, amelynek URL-je:

<http://www.fsz.bme.hu/hungary>

<maray@fsz.bme.hu>

Beérkezett: 1995. II. 16-án.